

Mötesanteckningar – Kommunalt forum 2016-01-22

Regionstyrelsens ordförande Anna Fransson inleder mötet och informerar om dagordningen.

1. Arbetsförmedlingens förnyelseresa

Mattias Buvari, regionchef AF Syd

Arbetsförmedlingens kärnuppdrag är sedan lång tid att föra ihop arbetssökande med lediga arbeten. Idag har uppdraget utökats med *sjukskrivningsuppdraget* - att få ut långsiktigt sjukskrivna på arbetsmarknaden och *etableringsuppdraget* - att stödja nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

Inför 2016 är arbetsmarknadens utveckling starkt positiv. Arbetslösheten har minskat till 6,9 procent och är inom grupperna svenskfödda, ungdomar och akademiker mycket låg eller minskande. Samtidigt finns stora utmaningar:

- Andelen som behöver extrastöd för att matchas är större än tidigare. Låg utbildningsnivå bland arbetssökande ställer stora krav på specialisering.
- En stor andel arbetslösa finns inom gruppen utlandsfödda.
- Många yrkesgrupper har idag brist på arbetskraft. En tredjedel av de nyanlända är välutbildade, men dessa räcker inte för att möta efterfrågan.

För att möta dessa utmaningar krävs samverkan mellan arbetsmarknadens aktörer.

I arbetsförmedlingens utredningar har följande förutsättningar konstaterats:

- Arbetsförmedlingen har idag ett *lågt förtroende* bland sina kunder, däribland kommunerna.
- *Kundernas förväntningar har förändrats*, både på arbetsmarknaden och på hur en modern myndighet ska arbeta.
- *Förväntningarna på tillgång och allmänna tjänster har ökat*, detta gäller bland annat möjlighet till kontakt och att kunna sköta ärenden via internet.
- *Arbetsgivares krav på arbetssökande har förändrats*. Idag söks kompetenser snarare än yrken, vilket ställer krav på specialisering hos arbetsförmedlare.

- Arbetsförmedlingen har *tappat marknadsandelar* och har idag cirka 30-40 procent av marknaden. De minskade arbetsgivarkontakterna påverkar möjligheterna till matchning.
- *Samtalen mellan arbetsförmedlingen, arbetsgivare och det offentliga har minskat.*
- Omfattande arbetsgivarkontakter och hög besöksstatistik på Platsbanken visar att verksamheten trots detta *gör en stor samhällsnytta.*

Mot denna bakgrund har arbetsförmedlingen inlett ett förändringsarbete, med följande centrala förändringsområden:

- För att klara utmaningarna krävs en utveckling av *samverkan.*
- *Kommunikation och tydlighet* mot kunder och omvärld.
- *Balans mellan nationellt och lokalt* krävs för att kunna klara samverkan och kommunikation.

2. Samverkan för en välfungerande regional och lokal arbetsmarknad

Linda Schön, marknadschef AF Småland

Arbetsförmedlingens vision är att göra Sverige rikare genom att få människor och företag att växa. Denna vision delas med det offentliga. Det grundläggande uppdraget är att minska tiden för arbetssökande att tillträda lediga arbeten. Därutöver ska arbetsförmedlingen även stödja grupper som står längre från arbetsmarknaden. I uppdraget ingår även att arbeta för ökad sysselsättning.

För att arbetsförmedlingen ska klara sitt uppdrag krävs följande:

- Arbetsförmedlingen ska vara en *efterfrågad rekryteringspartner.*
- *Professionellt stöd som leder till arbete* ska ges till arbetssökande.
- Organisationen måste ha ett *bra samspel med omvärlden* och kunna fånga upp arbetsgivares behov.
- Dagens arbetsmarknad är komplex och kräver att mycket kunskap insamlas. En enskild aktör kan inte lösa detta, utan *bred samverkan krävs.*

Inom utvecklingsarbetet har samtal förts med arbetsmarknadsaktörer om uppfattningar och förväntningar på arbetsförmedlingen. Vid dessa har följande framkommit:

- Arbetsförmedlingens personal uppfattas som *kompetent och professionell.*
- *Önskemål om samverkan* med arbetsförmedlingen finns.
- Arbetsförmedlingens *lokala arbetsmarknads kunskap* är värdefull.

- Arbetsförmedlingen upplevs som *svår att kontakta* och *samverka främst utifrån sitt eget intresse*.
- Arbetsförmedlingens uppdrag, regelverk och flöden upplevs *sega och krångliga*.
- *Matchningen upplevs inte fungera tillräckligt bra*.

Efter samtalen kommer strategiarbete inledas för att möta önskemålen, bland annat med systematiskt uppföljningsarbete mot kommunerna samt ökad tillgänglighet och deltagande i samverkan.

De främsta utmaningarna på arbetsmarknaden idag är:

- *Kompetensförsörjning*, där Region Kronoberg är en viktig part både genom utbildningsverksamheten och möjligheten att samordna regionala och kommunala resurser. Gemensamma mål och en gemensam bild av behoven behöver definieras.
- *Ungas etablering på arbetsmarknaden*. Överenskommelse med kommunerna finns idag (DUVA).
- *Matchning*. Arbetsförmedlingen har verktyg för snabba lösningar, men behöver utveckla kunskapen om företagets behov.
- *Tillvaratagande av nyanländas kompetenser*. När samverkan inleds leder det ofta till resultat, tyvärr sker det inte tillräckligt ofta. Flera exempel på framgångsrika lokala projekt finns. Ett exempel på verktyg för samverkan är Snabbspår. Arbetsförmedlingen har utarbetat digitala stöd för kartläggningsarbetet.

I det kommande arbetet lyfts bland annat följande fram:

- *Erbjudanden och tjänster*. Nya erbjudanden och tjänster utvecklas, bland annat digitala tjänster för arbetssökande.
- *Arbetsgivarsatsning* för fördjupade arbetsgivarkontakter, framförallt på den lokala och kommunala nivån.
- *Samverkan*. Forum och områden behöver definieras. Samverkan är ett kritiskt område för att lyckas.

3. Inspel från kommunerna - Växjöloftet

Oliver Rosengren, ordförande i nämnden för arbete och välfärd, Växjö kommun

Växjöloftet är ett trepartslöfte mellan Växjö kommun, arbetsplatser och kommuninvånare med syftet att pressa tillbaka utanförskap. Styrgruppen består av Växjö kommun, arbetsförmedlingen, Linnéuniversitetet, näringsliv och Länsstyrelsen i Kronoberg.

Inriktningen kan sammanfattas med att:

- *Arbetslinjen ska gälla för alla Växjöbor.* Bland annat med ett skärpt och breddat aktivitetskrav för försörjningsstöd.
- *Arbetsmarknad för alla Växjöbor.* Positiv förväntan om arbetsförmåga samt ökat fokus på matchning och arbetsgivarkontakter. Målet för den som söker ekonomiskt bistånd ska vara arbete redan vid första mötet.
- *Arbetskraft för alla Växjöbor.* Vuxenutbildningsgaranti för att underlätta kompetensförsörjning.

Ett nationellt reformbehov finns för att öka arbetsmarknadens funktionsduglighet:

- Risk för *bestående utanförskap* i utsatta grupper.
- Strukturreformer för *andra lösningar än stödanställningar*, liksom sänkta trösklar och ökad rörlighet.
- *Etableringsreformen har inte lyckats.* Kommuner med goda resultat bör ges möjlighet att ta över mottagandeprocessen och arbetsförmedlingens resurser.
- Arbetsmarknadsutbildning, vuxenutbildning, SFI och yrkesutbildning bör ha en *gemensam huvudman*.

4. Inspel från kommunerna - diskussion

Under diskussionen lyfts bland annat följande:

- Arbetsförmedlingen bör ta ett större uppdrag inför gymnasievalen, för att motverka mismatchning mellan utbildning och anställningsbarhet.
- Vuxenutbildningen är ett viktigt verktyg för att klara kompetensförsörjning. Både långsiktiga och kortsiktiga kompetensproblem finns, ställningstagande om inriktning behövs.
- Möjligheten för kommuner att överta etableringsuppdraget är efterfrågad. Dagens mottagande innebär en risk för stora utmaningar och behov av försörjningsstöd längre fram. Viljan och verktygen finns hos kommunerna, som behöver större utrymme att agera.
- Flera företag uppfattas dra sig för att använda arbetsförmedlingen, bland annat på grund av stort söktryck. Arbetsförmedlingen har arbetat med problematiken och arbetsgivare uppmanas till nya kontakter.
- Fråga ställs om funktionsnedsattas situation på arbetsmarknaden. Situationen uppfattas som positiv och arbetsförmedlingens arbete har nått långt.

- Per Ribacke informerar om Alvesta kommuns snabbspår inom omsorgsutbildning. Uppstart sker med 20 platser som erbjuds till samtliga kommuner. Finansieringen är en avgörande fråga, där förhoppningen är en bred finansiering från regionen och kommunerna.
- Socialt företagande är ett område som sysselsätter många människor som stått långt från arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har viljan att stödja området och har även vissa stödåtgärder finns.

5. Regionbildningsprocessen

Kent Johansson och Håkan Brynielsson, indelningskommittén, SKL

Indelningskommitténs grundläggande uppdrag är en regional samhällsorganisation som klarar framtidens utmaningar, med väsentligt färre regioner och en enhetlig statlig regional indelning. Inriktningen är att nya regioner kan bildas 2019 alternativt 2023.

Utgångspunkter/kriterier:

- *Jämnstarka regioner.*
- *Kapacitet att bygga strukturer för regional utveckling.*
- *Förmåga att ansvara för regionsjukvård.*
- *Utgå från befintliga samverkansmönster.*

Följande tidplan gäller:

- 29 februari 2016 – Delredovisning av lägesbeskrivning
- 30 juni 2016 – Delbetänkande avseende län som kan slås samman
- 31 januari 2017 – Delredovisning
- 31 augusti 2017 – Slutbetänkande

Tidsplanen gäller för en regionbildning 2023. Indelningskommitténs inriktning är att riksdagen ska kunna behandla det slutliga förslaget under innevarande mandatperiod.

Nuläge och fortsatt process:

- *Diskussioner pågår regionalt och lokalt.* Regionala och lokala material för diskussion tas fram eller bör tas fram som underlag.
- *Vissa har kommit längre* och är redo att inleda samtal med grannregioner. Norrlandslänen arbetar för en regionbildning 2019.
- *Få säger nej*, men många överväger för- och nackdelar.

- *Bred politisk majoritet i SKL.* Direktiven överensstämmer i stort med SKL:s ställningstaganden.
- Flera *fördjupade analyser* har genomförts eller pågår. Staten anser frågan vara tillräckligt utredd. SKL kommer att ta fram underlag om ekonomiska konsekvenser och förutsättningar.
- *Fortsatta besök i regionerna* kommer att genomföras samt regionala konferenser 6, 13, 15 och 26 april.
- *Synpunkter från landsting/regioner på kriterierna.* Samtliga har svarat utom Kronoberg, som diskuterar frågan vid dagens Kommunalt forum.

Reflektioner och slutsatser:

- *Ingen tydlig partilinje* kan ses i ställningstaganden.
- Regionbildning med start 2019 *efterfrågas av många*, allt tyder på att tidigt genomförande är en fördel. Indelningskommittén stödjer tidig regionbildning.
- *Hela indelningen bör genomföras*, för att förhindra att endast mindre bra alternativ finns kvar för vissa.
- Risk med *dubbla beslutsstrukturer* vid införande 2023.
- SKL:s stöd behöver utökas under genomförandeprocessen.

6. Dialog om regionbildningsprocessen

Efter föredragningen diskuteras regionfrågan av de närvarande. Under diskussionen framförs bland annat följande:

- Region Kronoberg är positiva till en regionförstoring, men ser gärna en senare tidplan med anledning av den regionbildning som genomförts. Uppfattningen om tidplan stöds av flera närvarande.
- Kommunerna bör vara processägare till regionbildningsprocessen. I övrigt delar han regionens åsikt om tidplan.
- Sammanställning av befintliga underlag som stöd för kommande diskussioner efterfrågas.
- Regionförstoringen i sig löser inte de grundläggande demografiska utmaningarna, som i grunden kräver en resursomfördelning.
- De huvudsakliga utgångspunkterna är arbetsmarknadsregionerna och kommunerna, inte de nuvarande länen/regionerna. I det pågående arbetet ingår en översyn av vilka områden som bryter nuvarande strukturer. Funktionaliteten är den viktigaste utgångspunkten för den framtida regionindelningen.

- Länsstyrelserna är eniga om att en ny statlig indelning behövs. För att kunna möta de kompetens- och resursproblem som många de gemensamma resurserna användas och planeras på ett annat sätt. En enhetlig statlig organisation välkomnas av kommunerna.

7. Fortsatt arbete inom Kommunalt forum

Anna Fransson ställer fråga om eventuella gemensamma projekt inom arbetsmarknads- och kompetensförsörjningsområdet. Efter diskussion enas deltagarna om att projekt är intressanta inom validering och möjligheten till kommunalt övertagande av etableringen.

Robert Olesen, Region Kronoberg, diskuterar vidare dessa förslag med kommunstyrelseordförandena. Återrapportering görs vid nästa kommunala forum, uppdrag kan därefter lämnas till kommundirektörsgruppen.

Nästa kommunala forum är planerat till mars/april 2016 och föreslås ha temat kollektivtrafik. Anna Fransson ställer fråga om kommunernas önskemål inför kommande kommunala forum.

De närvarande anser att följande områden är intressanta:

- Kollektivtrafik
- Etablering
- Infrastruktur

Övriga önskemål är bland annat:

- Genomarbetat tema och program samt tydligare föredragningslista och underlag för att möjliggöra fler beslut.
- Eventuellt möten även i en mindre grupp, med möjlighet att fatta beslut. Möten med hela gruppen kan handla om teman och aktuell information, med mycket utrymme för diskussioner.

Anna Fransson avslutar och tacka för dagarna.